

Svenska utvecklingsförsök i Helsingfors stads gymnasier 2022–2025

Helsingfors

Helsingfors

Svenska utvecklingsförsök i Helsingfors stads gymnasier 2022–2025

Redaktion

Helena Antikainen, projektchef
Svante Thilman, redaktör

CC BY-NC-SA 4.0

Utgivare

Gymnasieutbildningens kvalitets- och tillgänglighetsprojekt, Helsingfors stad

Ombrytning

Mainostoimisto KMG Turku Oy

Utgivningsår

2025

Innehåll

Förord	4
1. Välbefinnande och delaktighet	5
Utveckling av motionstutorverksamhet	5
2. Kompanjonlärarskap	7
I litteraturens värld (MO)	7
Kompanjonlärarskap i historia (HI)	9
3. Utveckling av svenskspråkiga S2-läroämnet	10
S2-utvecklingsarbete mellan de svenskspråkiga gymnasierna i Helsingfors	10
S2-studiestigen – gemensam rekommendation för det administrativa och pedagogiska arbetet	13
4. Läroämnesöverskridande studieavsnitt	15
Laborationskurs i biologi och kemi (BI, KE)	15
British Science Festival – Diskutera vetenskap på engelska (EN, KE)	17
Matematiken i renässansen & renässansen i matematiken (MA, FI, HI)	19
Skolan som ett pepparkakshus – en ämnesöverskridande kurs mellan matematik och bildkonst (MA, KO).....	21
En tvärvetenskaplig kurs om mänskliga rättigheter (FI, HÄ, LÅ, RE).....	23
Projekt Berlin - ett samarbetsprojekt mellan tyska och religion/ livsåskådning (TY, RE, LÅ).....	26
Geografi på spanska (GE, SP)	28
Friluftskurs till Pyhä-Luosto (GY, GE).....	29
5. Stöd i inläring	31
Mattaefitis (MA).....	31
6. Bilagor	33
S2 Svenska som andraspråk och litteratur - prepkursmaterial till studentprovet	33

Förord

Helsingfors stads gymnasier har systematiskt utvecklat kvaliteten på utbildningen under läsåren 2023–25. Detta har gjorts inom ramarna för Gymnasieutbildningens kvalitets- och tillgänglighetsprojekt som finansierats av Utbildningsstyrelsen.

Samtliga 15 gymnasier i Helsingfors stad medverkade i projektet och studerandemängden i dem utgör cirka 10 procent av alla gymnasiestuderande i Finland. På de svenska gymnasierna inom Helsingfors stad går cirka 1400 studerande.

Under projektets lopp har ett kvalitetssystem utvecklats med kriterier och mätare för gymnasieutbildningen. En metod för kontinuerlig kvalitetsbedömning har tagits i bruk.

Varje gymnasium kunde med hjälp av projektet genomföra utvecklingsförsök som byggde på deras egna behov. Försök gjordes i bland annat kompanjonlärarskap, läroämnesöverskridande studieavsnitt, stöd i inläring och för att främja studerandes välmående. Bland de svenska gymnasierna togs det också i tu med utvecklandet av läroämnet svenska som andraspråk och litteratur (S2), och även på det administrativa planet gjordes framsteg i sammanhanget.

Gemensamt för många försök i projektet var, att planerandet och skapandet tog tid - men att man som resultat av det har åstadkommit något nytt att utgå i från i fortsättningen.

Denna publikation presenterar beskrivningar om de svenska gymnasiernas försök uppdelat enligt tema. Tanken är att de kan fungera som inspirationskälla för även övriga gymnasier och deras lärare.

Jag vill å Kvalitets-projektets vägnar varmt tacka våra fantastiska gymnasier, rektorer och lärare, som modigt gick in för nya tillvägagångssätt och som delar med sig av sina lärdomar. Ett stort tack även till Utbildningsstyrelsen som möjliggjorde allt detta omfattande utvecklingsarbete vid gymnasierna. Det gläder mig att få berätta, att kvalitetsarbetet och det mesta beträffande försöken och utvecklingsarbetet lever vidare i gymnasiernas vardag även under nästa läsår!

Å Kvalitets-projektets vägnar,
Helena Antikainen
Projektchef

1. Välbefinnande och delaktighet

Utveckling av motionstutorverksamhet

Elsi Ervola

Välbefinnande, gymnastik, motion, Tölö gymnasium

Motionstutorverksamheten är ett nytt koncept vid Tölö Gymnasium där den samverkar med motionscoachverksamheten. Motionscoacherna har ett starkt team med coachar i finska och svenska skolor.

Tanken är att uppnå en ännu mer engagerad motionsverksamhet i skolan och finna sätt att öka studerandenas dagliga motionsmängd. Enligt rekommendationer från UKK-institutet är det minst 60 minuter som 7–17 åringar ska vara fysiskt aktiva per dag.

Mål

Målet med projektet är helt enkelt att aktivera studeranden att röra på sig mer. Ett annat mål är att rekrytera fler nya motionstutorer. Det här året fanns det inte nya intresserade att ta emot ansvaret för det. Hur locka nya studerande med?

Samarbetet mellan motioncoach och skolor och gymnastiklärare har pågått redan i några år och en struktur på verksamheten finns. Nu är syftet att effektivisera verksamheten och få studerande mer aktiva och ge dem en starkare känsla av att få bestämma exempelvis vad som görs på rasterna.

Vad gjordes?

Möten med tutorer och motionscoach har hållits. Motionscoachens och lärarens önskan är att dylika hålls i början av varje period, något som kunde utgöra ett krav för att få studiepoäng för verksamheten.

Program som tutorerna hållit; korgbollsturnering och futsaltturnering under prov-/utvärderingsveckor, pausgymnastik, julkalender- och rastverksamhet.

Motionstutorerna fick svara på en enkät om verksamheten. Enligt svaren kunde i synnerhet rastverksamheten hitta nya former. För att nå fram till studerade ansåg motionstutorerna att Wilma och Instagram är de bästa kanalerna.

Resultat

- Lärarens anteckningar av försöket att få verksamheten att fungera;
- Det behövs starkt ledarskap och mycket motivation, vilja att förnya och nå studerande
- Utmaningar;
 - få studerande att komma på möten och få dem att hitta på nya kreativa lösningar, samt
 - hitta nya engagerade studerande som har tid att vara motionstutorer. Många av de som är med är redan aktiva inom skolans studerandekår eller fungerar som danstutorer och då blandas uppgifterna lätt ihop - studerande får för mycket att göra.
- Studerande tycker att det varit kul att vara motionstutor och vill gärna fortsätta mer än ett läsår-positivt
- Motionstutorverksamheten kommer antagligen att fortsätta också nästa läsår.

Samarbete

Det här är ett samarbete med motionstutorer det vill säga studerande, motionscoach och gymnastiklärare. Samarbetet kunde utvecklas mer. Coachen på svenskt håll har under läsåret varit i tre olika skolor och har en bra helhetsblick i fallet.

Samarbetet behöver engagerade eldsjälar (lärare, coach + tutorer) som vill studerandenas bästa och som vill ordna nya roliga motionspass alltså korta motions "snack" (inte enbart pausgymnastik via centralradion) under lektionerna och rasterna.

Motionscoacherna har mycket aktiviteter som ordnas utanför skolan för att aktivera studerande. Hur få studerande att hållas i egen skola och egen gymnastiksal och hitta på olika roliga aktiviteter under rasterna?

2. Kompanjonlärarskap

I litteraturens värld (MO)

Eva Dalkarl, Ilse Fabritius

Modersmål, MO17, fördjupande, flerformig samplanerad undervisning, Tölö gymnasium.

Syftet med det fördjupade studieavsnittet var att erbjuda en samplanerad och -förberedd modersmålskurs I litteraturens värld, där deltagarna skulle få njuta av litteratur i många olika former. Samtidigt ville Tölö gymnasium genom denna kurs läsåret 2023–24 erbjuda något som är helt annorlunda än de nationella (obligatoriska) studieavsnitten.

Genom teaterbesök, lyrik- och romanläsning var strävan att komma bort från prestationen kring litteratur och istället upptäcka nya former och glädjen med litteratur. Kursen ordnades av två modersmåls lärare.

Mål

Målet försöket var att utveckla kompanjonlärararbetet och nya undervisningsmetoder för studieavsnittet. Kursen hade följande mål:

- Komma bort från prestationen kring litteratur.
- Erbjudas något för alla, också utmaning, oberoende av egen nivå.
- En teaterresa till Vasa och författarbesök.
- Mycket diskussion i gruppen.

Utformningen av kursen

Kursen delades in i tre olika avsnitt.

Det först avsnittet bestod av romanläsning där alla läste samma roman (Vänd om min längtan av Ann-Luise Bertell) och sedan såg gruppen pjäsen baserad på boken på Wasa Teater. I samband med resan till Vasa fick man också ta del av ett skolbesök på Vasa Övningskola, rundvandring på teatern och författarbesök med Axel Åhman.

Den andra delen bestod av arbete med och kring lyrik. Inledningsvis repeterades grunderna för lyrik och lyrikanalys och sedan delades olika avsnitt av Rosanna Fellmans verk Strömsöborna ut. Studerandena läste dikterna och hade sedan en workshop kring lyrik med Fellman. I lyriksekvensen ingick även lyrikläsning i par och redovisning i form av en visuell gestaltning.

Den sista sekvensen bestod av romanläsning och litteraturdiskussioner. Studerandena fick välja valfri bok som de läste varefter de vid tre träffar dels redovisade för sin läsning men också förde en litteraturdiskussion med gruppen.

Resultat

- Utvecklingsförsöket gav lärarna en möjlighet att utveckla pedagogiken
- Upplägget med två lärare gav mera tid och resurser för planering och att följa upp gruppen.
- Två lärare delade på kursen och ansvarade tillsammans för planeringen och utförandet av kursen. Även här var främst bristen på tid den största utmaningen och en av fördelarna var att kunna jobba på det här sättet tillsammans med en ämneskollega.
- Det var inspirerande att erbjuda en kurs i modersmål som inte följer ramarna för de "vanliga" kurserna
- Också studerandena uppskattade kursen
- En stor utmaning var att hitta tid för träffar eftersom den var schemalagd bara i en period
- Tanken är att kursen ska erbjudas vartannat eller vart tredje år i fortsättningen

Kompanjonlärarskap i historia (HI)

Henrietta Lindgren, Martin Nugent

Historia, HI5, nationellt valbart studieavsnitt, blandning av flera avläggningsätt, Gymnasiet Lärkan

Det nationellt valbara studieavsnittet HI5 förverkligades i form av en samplanerad kurs i Gymnasiet Lärkan.

Mål

Målet med samplaneringen var att utveckla kompanjonlärararbetet, nya undervisningsmetoder för studieavsnittet och tillsammans även utveckla nya uppgifter för studerande. Den bärande tanken var att främja inklusion, mångsidigt lärande och i synnerhet studerandenas egna engagemang i undervisningen.

Vad gjordes?

Målen förverkligades genom t.ex.;

- Föreläsningar
- Studiebesök till Nationalmuseet och Sveaborg
- Mindre grupparbeten t.ex. tolkande av källmaterial och diskussion
- Brevuppgift med tema stormaktstiden. Studerande blev tilldelade en roll t.ex. soldat i 30 åriga kriget, en soldatänka m.m. Uppgiften krävde kontextualisering och historisk empati.
- Debatt kring hattarnas och mössornas utrikespolitik.
- Vetenskaplig text som studerande sedan diskuterade.

Resultat

Lärarna upplevde utvecklingsförsöket som värdefullt då det gav dem möjligheten att utveckla pedagogiken kring en kurs som man som ämneslärare undervisar mer sällan. Upplägget med två lärare gav mer tid att följa upp gruppen och ge studerande kontinuerlig respons kring deras utveckling. Eftersom försöket lyckades skulle lärarna gärna delta på nytt och då arbeta mera med att få studerande att bekanta med temat inför lektioner och kan hända testa på drama i undervisningen.

3. Utveckling av svenskspråkiga S2-läroämnet

S2-utvecklingsarbete mellan de svenskspråkiga gymnasierna i Helsingfors

Ilse Fabritius, Jacob Töringe

S2-läroämnet, prepkursmaterial till studentprovet, Tölö gymnasium, Gymnasiet Lärkan

Utvecklande arbetet med S2-studerande har varit målet i ett projekt bland de svenska gymnasierna i Helsingfors. Det hela har inkluderat både undervisningen inom studieavsnitten och läsningen inför studentskrivningarna. Det har gjorts genom sju träffar på Arbis i Helsingfors med projektkoordinatorer, ansvariga lärare och inbjudna experter.

Projektet har utmynnat i en materialsamling som lätt kan appliceras i användning på en prepkurs inför studentprovet. [Materialet består av modellsvar, tips på studieteknik och en skräddarsytt bingobricka.](#)

Mål

- Att få en enhetlig bild av S2-undervisningen och bedömningen i de svenskspråkiga gymnasierna i Helsingfors
 - Gemensam samsyn kring studerande som läser S2-lärokurs
 - Stödåtgärder
 - Gemensam linje också hos rektorerna
- Att utveckla redskap för bedömning för S2, både gällande undervisningen och studentskrivningarna
- Utbyta erfarenheter och tankar kring hur undervisningen kan struktureras och utföras
- Kartlägga behovet för undervisningsmaterial för S2-studerande och undersöka hur potentiella utgivare förhåller sig till detta
- Att skapa en gemensam grund för hur en prepkurs kan struktureras för S2-studeranden.

Vad gjordes?

Regelbundna sammanträden i ett års tid ordnades för att diskutera, lära sig mer och utveckla hur undervisningen bör se ut för S2-studeranden på andra stadiet. Bland annat följande sakkunniga bidrog:

- Studentexamensnämnden, Jan Hellgren och Åsa Mickwitz
 - bedömning, provets struktur och det kommande nya provet
 - tips att vidarebefordra till de studerande
 - öppna och intressanta diskussioner
- Utbildningsstyrelsen, Jolin Slotte
 - diskussioner om möjligheter till nytt läromedel, alternativt användning av sverigesvenska sådana
- Helsingfors universitet, Kirsi Wallinheimo
 - Hur kan man differentiera uppgifter för att passa S2-studerande
- Kristinestads gymnasium, Ann-Sofie Hagback
 - Redogörelse av hur man jobbar i en skola med större andel S2-studerande

En utmaning har varit att hitta en riktning inom projektet, att komma fram till vad lärarna konkret ska jobba med. En stor del av detta handlar om att lärarna var förhållandevis nya gällande S2-undervisningen.

Resultat

De inblandade lärarna upplever sig nu vara mer säkra i bedömningen av S2-uppgifter och studentprov

Ett konkret resultat är att vi har skapat en grund för en gemensam prepkurs inför studentskrivningarna för S2-skribenter

- För de studerandes del har det varit skönt att höra att de kommer att ha en lärare som följer dem genom gymnasiet.
- Projektet kommer att fortsätta med kommande S2-studerande i de olika gymnasierna, men tanken är att fortsätta samarbetet mellan gymnasierna med att t.ex. dela S2-uppgifter med varandra och även träffas för att diskutera t.ex. bedömning.

Samarbete

Arbetet kring S2 i de svenskspråkiga gymnasierna har fått mera uppmärksamhet än tidigare

- Studentexamensnämnden diskuterar möjligheten att publicera exempeltexter och att ordna censorträffar i samband med studentskrivningarna
- Utbildningsstyrelsen utreder möjligheten att skapa ett nationellt nätverk mellan lärare som jobbar med S2-studerande
- Ett förlag har visat intresse för att möjligen publicera ett läromedel för S2

S2-studiestigen – gemensam rekommendation för det administrativa och pedagogiska arbetet

Ylva Hellgren-Tibaldi, Matias Österberg

Som en del av gymnasiets kvalitets- och tillgänglighetsarbete har en gemensam S2-studiestig tagits fram inom Helsingfors stad för stadens svenskspråkiga gymnasier. Studiestigen syftar till att skapa en mer enhetlig och konkret modell för hur valet av lärokurs i svenska och litteratur görs. Den ska också underlätta det administrativa arbetet med studerande som följer lärokursen svenska som andraspråk (S2). Den fungerar som en rekommendation och ett gemensamt tänkesätt, för hur valet av lärokurs i svenska och litteratur görs

– varje gymnasium avgör själv hur den praktiska arbetsfördelningen ser ut, men strukturen erbjuder ett stöd i det administrativa och pedagogiska arbetet.

Att välja S2

Studiestigen omfattar övergången från grundskolan till andra stadiet, antagningen till gymnasiet samt insatserna under det första studieåret. Tanken är att skapa tydlighet i ansvar, roller och dokumentation, samtidigt som studerande erbjuds tidigt och rätt anpassad handledning.

I grundskolans slutskede ges information till vårdnadshavare och elever om S2-lärokursen som möjlighet på andra stadiet. Denna information ges av elevhandledaren och/eller S2-läraren och innefattar en genomgång av vilka förutsättningar som gäller för att läsa enligt S2 samt hur detta kan påverka fortsatta studier. Under gymnasiernas informationskvällar i januari presenteras S2 som en del av utbildningens struktur och valmöjligheter.

Efter antagningen till gymnasiet i juni publicerar rektorerna listor över antagna studerande. I detta skede inleds grupplaneringen där studiehandledarna, i mån av möjlighet, placerar studerande som följer S2-lärokursen i samma modersmålsgrupp. Vid terminsstart genomför specialläraren en övergripande kartläggning av alla nya studerande. I denna kan ingå frågor om tidigare stöd, önskemål om S2 samt annan information som är relevant för att identifiera behovet av stöd eller språklig anpassning.

Valet mellan S1 och S2 görs sedan under den första perioden i årskurs 1, i dialog mellan studerande, vårdnadshavare, modersmåls lärare och studiehandledare. Enligt Helsingfors stads rekommendation bör valet av S2 göras under studerandes första hösttermin, för att underlätta planeringen av studierna och möjliggöra rätt stöd vid rätt tidpunkt.

Stöd för studerande då det behövs där det behövs

Lärokursen svenska som andraspråk är avsedd för studerande vars modersmål är annat än svenska, finska eller samiska, och som har en flerspråkig bakgrund. Dessutom ska studerandes färdigheter i svenska inte ligga på modersmålsnivå och/eller hen ska uppvisa tydliga brister inom tal, talförståelse, skrift eller textförståelse.

Inför de årliga tidpunkterna när nationell statistik samlas in och rapporteras är det av central betydelse att rektor och gymnasiesekreterare känner till vilka studerande som följer S2-lärokursen, så att detta kan rapporteras enligt stadens rutiner.

S2-studiestigen är utformad som ett verktyg för att synliggöra och systematisera ett redan existerande arbete, men erbjuder samtidigt en modell för gemensam utveckling. Den underlättar för skolorna att samordna pedagogiska och administrativa processer kring flerspråkiga studerande och ökar transparensen i arbetet med språklig delaktighet, tillgänglighet och stöd. Målet är att alla studerande får det stöd de har rätt till – vid rätt tid, i rätt form och av rätt person.

4. Läroämnes- överskridande studieavsnitt

Laborationskurs i biologi och kemi (BI, KE)

Tanja Häkli, Emilia Sylvén

Biologi och kemi, laboreringar och studiebesök, Gymnasiet Lärkan

En kurs i biologi och kemi genomfördes för studerande med intresse för laborativt arbete. Målgruppen var studerande i årskurser 1–3. Studieavsnittet genomfördes av två ämneslärare vilket gjorde det till ett pedagogiskt utvecklingsförsök för kompanjonlärarskap.

Mål

Målet med laborationskursen var att utveckla kompanjonlärarskapet genom att arbeta ämnesöverskridande i biologi och kemi. Målet var att erbjuda en intresseväckande kurs i naturvetenskaper, där de studerande verkligen fick laborera under största delen av tiden. Teorin presenterades kortfattat av lärarna och fokus låg på planeringen och utförande av laborationer.

Vad gjordes?

Under kursen utförde studerande

- Olika laborationer och experiment
 - Laborationer med enzymer, det vill säga naturens katalysatorer,
 - Växtexperiment
 - Plastexperiment
 - Dissekering av råttor med mera

Studerande fick komma med önskemål och deras önskelaborationer utfördes också under kursen

- Studiebesök:
 - Aalto-universitetet Junior, som erbjuder konst, vetenskap, teknologi och ekonomi åt barn, unga och lärare.
 - Vattenreningsverket i Viksbacka. Efter besöket fick studerande planera ett minivattenreningsverk med hjälp av kemikalier på skolan.

Resultat

Kursen funkade bra och ingen studerande avbröt. Vissa studerande blev rentav så inspirerade att det kom att påverka deras val av sökmål på högskolenivå. Lärarna fick insyn i varandras ämnen och samarbetet fungerade bra. Kursen erbjuds och kommer att förverkligas även följande läsår med två lärare att dela på lektionerna och ersättningen.

British Science Festival – Diskutera vetenskap på engelska (EN, KE)

Engelska och kemi, gymnasiespecifikt studieavsnitt, förhandsuppgift, seminariedeltagande och slutreflektion, Brändö gymnasium

Den ämnesövergripande kursen är ett samarbete mellan engelska och kemi. Kursen kombinerar språklig och vetenskaplig kompetens och erbjuder studerande en möjlighet att utveckla vetenskapligt tänkande och samtidigt utveckla sina språkkunskaper i engelska. Kursen kulminerade i en resa till Exeter i Storbritannien för att delta i The British Science festival, Europas äldsta vetenskapsfestival. På ort och ställe fick studerande ta del av föreläsningar, diskussioner och andra studiebesök som behandlade aktuella forskningar inom naturvetenskaper och teknologi.

Mål

- Främja och utveckla kompanjonlärararbetet genom att arbeta ämnesöverskridande
- Skapa en koppling för studerande mellan engelska och kemi
- Ge både studerande och lärare en möjlighet att bredda perspektivet att från teori mot det praktiska
- Utveckla studerandes kunskaper och förmåga att uttrycka sig på engelska både muntligt och i skrift
- Erbjuder en möjlighet till internationellt samarbete.

Vad gjordes?

Studieavsnittet är en gymnasiespecifik kurs som är valbar och omfattar 2 studiepoäng. Kursen inkluderade en fyra dagars resa till Storbritannien samt förberedande och efterföljande lektioner i klassrummet.

Före resan

- Gruppen träffades två gånger under fem veckor (90 minuter/lektion)
- Google Classroom användes för att dela uppgifter och presentationer
- En av uppgifterna var att utforska festivalens värdstad och förbereda en kort presentation om dess historia och sevärdheter
- Studerande förberedde sig med hjälp av till exempel ordlistor kopplade till festivalens teman

Under resan

- Gruppen deltog i flera föreläsningar och evenemang som behandlade olika teman, till exempel förnybar energi och genetikbingo
- Studerande förberedde en guidad tur i staden som baserade på deras presentationer

Efter resan

- Gruppen träffade efter resan under provveckan för att reflektera över studieresan
- Studerande valde tre föreläsningar som de tyckte var mest intressanta och skrev korta rapporter om dem
- Gruppen hade en samling där de presenterade sina erfarenheter för hela skolan på svenska och engelska. Gruppen skrev också en sammanställning av de fyra mest intressanta föreläsningarna till skolans årsberättelse.

Resultat

Kursen gav studerande en möjlighet att uppleva hur engelska och kemi kan integreras i praktiken. Studerande utvecklade sina språkkunskaper, fördjupade sin förståelse för vetenskapliga begrepp och fick mera öva på att studera självständigt och i grupp.

Lärarna arbetade som kompanjonlärare genom att

- Lyssna och ge feedback på presentationer. Kompanjonlärarskapet möjliggjorde fokus på olika aspekter. Den ena läraren fokuserade på språklig korrekthet medan den andra på vetenskapligt innehåll.
- Samarbetet krävde omfattande planering, men med en klar arbetsfördelning blev arbetsbördan hanterbar. Till exempel ansvarade den ena läraren för ekonomin och kommunikation med vårdnadshavare, medan den andra läraren ansvarade för researrangemang och kontakten med vetenskapsfestivalen.
- Kompanjonlärarskap möjliggjorde en vidare utveckling av kursen. I den här upplagan fick kursen mera lektionstid före och efter själva resan och därmed vidareutvecklades för- och efterarbetet från tidigare.

Matematiken i renässansen & renässansen i matematiken (MA, FI, HI)

Matematik, filosofi och historia, seminarie, resa och rapport, Brändö gymnasium

Matematiken i renässansen & renässansen i matematiken var ett samarbetsprojekt och en ämnesövergripande kurs som kombinerade matematik, filosofi och historia. Kursen utforskade hur renässansen påverkade matematikens utveckling och hur matematik i sin tur formade renässansens konst, arkitektur och idévärld. Kursen avslutades med en resa till Florens och Pisa i Italien. Renässansen, som betyder "pånyttfödelse", innebar en återupptäckt av antikens kultur och vetenskap, vilket gjorde kursen till en naturlig uppföljning av Brändö gymnasiums tidigare kurs om Antikens Grekland.

Mål

- Utveckla kompanjonlärararbetet genom att i skolvisa studieavsnitt arbeta ämnesöverskridande
- Ge både studerande och lärare en möjlighet att bredda perspektivet att från teori gå mot det praktiska.
- Uppmuntra till ämnesöverskridande tänkande
- Skapa en koppling för studerande mellan matematik, historia och filosofi
- Ge studerande möjlighet att förstå och analysera renässansens historiska och kulturella betydelse ur flera perspektiv

Vad gjordes?

Kursen genomfördes av tre lärare: en i matematik, en i filosofi och en i historia och samhällslära. Fokus på kursen låg på konst och arkitektur, renässansens filosofiska idéer samt matematikens utveckling i Florens och Pisa. Upplägget var ämnesövergripande och kombinerade teori med praktiska moment

- Två heldagsseminarier ordnades före resan i förberedande syfte
- Under resans gång hade studerande i små grupper förberett presentationer om olika platser i eller teman om Florens
- Efter resan hade gruppen en samling där de presenterade sina erfarenheter från kursen för hela skolan.
- En sammanställning av kursen skrevs och publicerades i skolans årsberättelse.

Resultat

Kursen gav de studerande möjlighet att uppleva hur matematik, historia och filosofi kan integreras i praktiken. Studerande utvecklade en djupare förståelse för renässansens betydelse genom att se kopplingarna mellan matematik, historia och filosofi.

Lärarna arbetade som kompanjonlärare genom att

- Kursen gav en möjlighet att utveckla kompanjonlärarskapet och att hitta nya sätt att integrera olika ämnen.
- Lyssna och ge feedback på presentationer. Kompanjonlärarskap möjliggjorde fokus på olika aspekter. Den ena läraren fokuserade på teman som behandlade matematik medan den andra läraren på teman som behandlade historia.

Samarbetet krävde omfattande planering, men med en klar och tydlig arbetsfördelning blev arbetsbördan hanterbar. Till exempel ansvarade den ena läraren för ekonomi och kommunikationen med vårdnadshavare, medan den andra läraren ansvarade för researrangemang och kontakten med vetenskapsfestivalen.

Skolan som ett pepparkakshus – en ämnesöverskridande kurs mellan matematik och bildkonst (MA, KO)

Matematik och bildkonst, projektkurs, hantverk och problemlösning, Brändö gymnasium

Brändö skolhus av pepparkaka var ett samarbetsprojekt och en ämnesövergripande kurs som kombinerade matematik och bildkonst. Kursen gick i period 3 och riktade sig till studerande i alla årskurser.

Mål

Målet var att ge både studerande och lärare en möjlighet att bredda perspektivet att från teori gå mot det praktiska. Målet för utvecklingsförsöket var att främja kompanjonlärararbetet genom att arbeta ämnesöverskridande.

Studieavnittets mål bestod av:

- Främja och utveckla kompanjonlärararbetet genom att arbeta ämnesöverskridande
- Förstå och tillämpa teoretisk kunskap inom matematik och bildkonst i ett praktiskt sammanhang
- Utveckla färdigheter i problemlösning och samarbete.
- Skapa en konkret produkt tillsammans.

Vad gjordes?

- Kursen genomfördes av en lärare i matematik och en lärare i bildkonst
- Kursens nio deltagare delades in i två grupper:
 - Den första gruppen studerade ritningar av huset och planerade en fungerande skala, enligt vilken ritades och klipptes mallar av paff.
 - Den andra gruppen ansvarade för pepparkakshusets estetiska detaljer och hittade lösningar bland annat till hur de kunde förverkligas. Gruppen började också genast att testbaka och dekorera.
- Skolhuset byggdes först upp i sin helhet av paff för att testa designen. Därefter påbörjades tillverkningen av pepparkakshusets olika delar.

Efter cirka 10 veckors arbete - som inkluderade planering, bakning, dekoration och byggande - blev pepparkakshuset färdigt. Pepparkakshuset bestod av cirka 40 bitar och presenterades vid en högtidlig avslöjning i skolan. [Projektkursen uppmärksammades även av Hufvudstadsbladet.](#)

Resultat

Studieavsnittet gav studerande lärdomar om hur man kan jobba kreativt och tänker lösningsinriktat. Kursen var givande och lärorik men krävde också mycket arbete då det var mycket som var nytt, vilket innebar att det gick mycket tid till att testa sig fram.

För lärare var det både inspirerande och lärorikt att arbeta ämnesöverskridande. Att göra någonting som aldrig tidigare har gjorts kräver mycket kreativitet och lösningsfokuserat tänkande.

En tvärvetenskaplig kurs om mänskliga rättigheter (FI, HÄ, LÅ, RE)

Nina Blomberg, Anna-Stina Lindholm, Evi Kärpjoki, Sini Liesjärvi

Matematik och bildkonst, projektkurs, hantverk och problemlösning, Gymnasiet Lärkan, Tölö gymnasium

Studieavsnittet Mänskliga rättigheter var en ämnesöverskridande och tvärvetenskaplig kurs som fokuserade på aktuella händelser och frågor om mänskliga rättigheter ur ett kulturellt perspektiv. Kursen riktade sig till studerande i alla årskurser och ingick i följande läroämnen: hälsokunskap, filosofi, livsåskådning och religion. Utvecklingsförsöket genomfördes i ett samarbete mellan Gymnasiet Lärkan och Tölö gymnasium. I vardera skolan hölls kursen av två ämneslärare.

Mål

Målet för utvecklingsförsöket var att utveckla kompanjonlärarskapet genom att arbeta ämnesöverskridande. Studieavsnittets mål var att den studerande ska:

- förstå betydelsen och vikten av de mänskliga rättigheterna
- känna till den ideologiska utvecklingen av mänskliga rättigheter
- öva empati, perspektiv och kritiskt tänkande
- kunna identifiera problem som hänger ihop med de mänskliga rättigheterna
- se de mänskliga rättigheterna både globalt och i det egna landet
- känna till vem som upprätthåller de mänskliga rättigheterna och hur
- utveckla sitt aktiva medborgarskap

Kursens centrala innehåll var:

- uppkomsten av fenomenet mänskliga rättigheter
- internationell rätt och folkrätt
- olika tolkningar av begreppet mänskliga rättigheter
- nationella och internationella organisationer inom området
- spänningar mellan olika mänskliga rättigheter
- normativitet och mångkulturalism
- minoriteters rättigheter och bemötande
- missinformation och desinformation
- påverkningsmöjligheter inom mänskliga rättigheter

Vad gjordes?

De inblandade skolorna hade från varandra avvikande scheman för kursen, vilket påverkade upplägget. I Tölö gymnasium gick kursen under en och samma period, medan den på Gymnasiet Lärkan inte ingick i kursschemat och gruppen samlades under totalt tre olika perioders lopp.

Programmet i de olika skolorna var delvis gemensamt. Bägge grupperna hörde chefen för Amnesty Finland Frank Johanssons föredrag på Tölö gymnasium och beskådade pjäsen *Tytöille, jotka ajattelevat olevansa yksin* på Nationalteatern.

Gymnasiet Lärkan gjorde Mänskliga rättigheter

Kursen Mänskliga rättigheter var inte insatt det normala kursschemat, utan bestod av en rad träffar i och utanför skolan. Gruppen träffades totalt sett under tre perioders tid med varierande program och innehåll. Programmet bestod av bland annat följande inslag:

- Besök av Elina Sagne-Ollikainen doktorand i mänskliga rättigheter vid Åbo Akademi samt organisatör för aktivism inom antirasism.
- De studerande bekantade sig med temat med hjälp av filmer i olika genrer i skolan och utanför skolan.
- Därtill såg de en aktuell pjäs om unga, icke-vita kvinnors liv i Finland. Pjäsen *Tytöille, jotka ajattelevat olevansa yksin* såg de på Nationalteatern.
- Slutligen organiserade de studerande en workshop på en temadag i skolan. Temadagen handlade om Mellanöstern.

Alla programpunkter diskuterades inom gruppen under handledning av lärarna.

Det fungerade bra att diskutera mänskliga rättigheter med hjälp av populärkulturen. Det gick även bra att inkludera alla de fyra undervisningsämnena på ett synligt sätt. Det som var utmanande var att kursen inte gick i kursschemat vilken ledde till att alla i gruppen inte alltid kunde närvara på grund av andra engagemang. Som en utveckling kunde kursen sättas in i kursschemat och därmed skulle det finnas en given tid för träffarna. De studerande uppskattade kursen samt de olika, varierande, programmen som ordnades. Intresse för kursen finns med andra ord men fortsättningen är i nuläget oklar.

Tölö gymnasium gjorde Mänskliga rättigheter

- kursen bestod av tre sammanträddanden om 75 minuter per vecka i en periods tid. Båda lärarna var närvarande.
- studerande arbetade under hela kursens gång i små arbetsgrupper. Studerandegrupperna jobbade med presentationer och intervjuade gästerna.
- ett brett utbud av gästföreläsare deltog i kursen, bland annat:
 - Alex Oksanen (LKTHIQA -frågor)
 - Nicolina Grönroos (religionsfrihet)
 - Johan Sundholm (funktionshinder och rättigheter)
 - Eva Biaudet (aktuella människorättsfrågor)
- kursen deltog i Amnestys brevmaraton där den skrev brev för att påverka situationen för personer vars mänskliga rättigheter kränks.
- gruppen besökte teaterföreställningen "Tytöille jotka ajattelevat olevansa yksin" på Nationalteatern.
- I mån av möjlighet att kursen ordnas en annan gång finns förhoppningar om att kunna besöka MR-dagarna, konferensen kring mänskliga rättigheter som anordnas varje år i Sverige.

Resultat

Utvecklingen av kompanjonlärarskapet gick framåt. Planeringen av kursen fungerade och såväl det ämnesöverskridande samarbetet. Samarbetet med gästerna fungerade även bra och gav mervärde till kursen. Samarbetet mellan skolorna var utmanande på grund av schemamässiga problem. Därför utfördes samarbetet i vissa delar, såsom gästbesök. Med tanke på framtiden kunde en ökad gemensam planering mellan skolorna ge bättre möjlighet till ökat samarbete.

Projekt Berlin - ett samarbetsprojekt mellan tyska och religion/ livsåskådning (TY, RE, LÅ)

Cati Jipp, Camilla Norkko

Tyska och religion/livsåskådning, grupparbete, resa och rapportering, Gymnasiet Lärkan

Projekt Berlin genomfördes som ett samarbetsprojekt mellan tyska och religion/ livsåskådning. Projektet var uppbyggt som en kurs som genomfördes i skolan under period 4 med en projektresa till Berlin i Tyskland i period 5. Projektet avslutades med en rapportering i skolan efter studiebesöket i Berlin.

Mål

Målet var att utveckla kompanjonlärararbetet genom att i skolvisa studieavsnitt arbeta ämnesöverskridande. Målet med projektet Berlin var att:

- Stärka studerandes kunskaper i det tyska språket
- Ge studerande insikter om Tysklands och Europas historia och samhällsliga utveckling under 1900-talet med tyngdpunkt på frågor i anknytning till medmänskliga relationer och livssyner, livsåskådning.
- Ge studerande en insyn i dagens multikulturella samhällsformer.
- Fostra till tolerans, medmänsklighet och att relatera till samhällsliga kriser som existerar än idag

Vad gjordes?

Före själva projektresan arbetade studerande i smågrupper med de teman som skulle konkretiseras under resan. Det var viktigt med förberedelserna såväl innehållsmässigt/ tematiskt som språkligt. Under en lördag hölls en projektdag där grupperna presenterade sina arbeten. Under vistelsen i Berlin hade studerande som uppgift att bevaka programmet på de respektive besöksplatserna samt att dokumentera det de lärde sig och framförallt reflektera.

Resultat

Resultatet av utvecklingsförsöket kan ses som enbart positivt. Ett ämnesöverskridande samarbetsprojekt gör att arbetsfördelning är möjligt, att arbetet blir mer mångsidigt och att projektet får en större spridning i skolsamfundet, såväl i lärarkåren som bland studerande. Ett projekt i den här omfattningen är ytterst arbetsdrygt för lärarna samtidigt som det är mycket givande. Studerande lärde sig mycket och deras perspektiv på temat utvidgades tack vare de olika ämnenas samarbete. Gruppen som deltog i projektet blev en sammansvetsad helhet och allt samarbete förlöpte väl. Tanken är att projektet i mån av möjlighet ska genomföras i samma format läsåret 2025–26.

Samarbete

Samarbetet utvecklades ytterligare genom att till temalördagen bjuda in skolans före detta kurator, som i sitt anförande behandlade temat förföljelse, mobbning och bemötande av människor ur olika synvinklar.

Geografi på spanska (GE, SP)

Chrisu Ruth, Gunilla Stenbock

Spanska och geografi, studiebesök, resa, seminarium, Tölö gymnasium

Ett pilotprojekt inom ämnesöverskridande samundervisning var kursen i spanska och geografi. Projektet riktade sig till gymnasiets årskurs två, och dem som studerat spanska. Samarbete gjordes med geovetenskaperna vid Helsingfors universitet, där en forskningsgrupp arbetar med tidigaste mänskliga bosättningar i Europa. Utgrävningarna pågår i Andalusien, nära staden Granada. Undervisningen på kursen gick av stapeln i Helsingfors, och hela staden användes som lärmiljö. I samarbete med olika spanska kontakter förbereddes en studieresa till Spanien.

Mål

Målet med utvecklingsförsöket var att sammanfoga två ämnen, som ämnesmässigt ligger långt från varandra (språk, realämne) men som har tangeringspunkter i verkligheten. Målet med samplaneringen var att utveckla kompanjonlärararbetet genom att arbeta ämnesöverskridande.

Efter kursen hoppas vi att deltagarna, har förkovrat sina kunskaper i klimatförändring, ökenspridning, tidig mänsklig bosättning och arabiska kulturen i södra delarna av Spanien (Andalusien) samt att de har lärt sig att uttrycka sig på spanska och kan kommunicera.

Vad gjordes?

- Samarbete med Helsingfors universitet
- Studiebesök i Helsingfors
- Resa till Granada och Malaga 6-10.5.2024
- Kursen avslutades med ett seminarium, där de studerande presenterar sitt arbete.

Resultat

Projektet gick ut på samundervisning mellan två lärare i samma gymnasium samt ett mångprofessionellt samarbete mellan olika andra aktörer i Helsingfors och i Spanien.

- De studerande har varit väldigt intresserade och har deltagit aktivt i planeringen.
- Projektet har varit givande för samtliga parter
- Det har varit väldigt roligt att samarbeta, trots utmaningarna med tiden.
- Det kan konstateras att samplaneringen tar väldigt lång tid, och att det är svårt att hitta gemensam tid av schematekniska skäl.
- Att hitta finansiering för en längre resa är väldigt utmanande.
- Största delen av tiden för projektet har gått till att kontakta olika organisationer att samarbeta med och att söka finansiering för resan.
- Resan var en succé. De studerande var verkligen nöjda med kursen. De lärde sig en massa nytt både i geografi och speciellt i spanska.
- Deltagarna kunde visa att de kan kommunicera på spanska under kursen.
- Trots minskande resurser upplevde lärarna samarbetet varit såpass givande, att kurs fick fortsättning följande läsår.

Friluftskurs till Pyhä-Luosto (GY, GE)

Gymnastik och geografi, förberedande lektioner och resa, Brändö gymnasium

Friluftskursen till Pyhä-Luosto var ett ämnesövergripande samarbete mellan gymnastik och geografi, där teori och praktik möttes i Lapplands unika natur. Kursen strävade till att ge studerande en djupare förståelse för fjällens geologi, ekosystem och väderfenomen samtidigt som de utvecklade sin uthållighet och friluftsfärdigheter. Som en höjdpunkt på kursen genomfördes en resa till Pyhä-Luosto nationalpark, där teori blev praktik i form av vandring, kartläsning och miljöobservationer.

Mål

- Utveckla kompanjonlärararbetet genom att i skolvisa studieavsnitt arbeta ämnesöverskridande
- Ge både studerande och lärare en möjlighet att utvidga perspektivet genom att från teori gå mot det praktiska med hjälp av en upplevelsebaserad inlärningsmiljö
- Uppmuntra till ämnesöverskridande tänkande
- Skapa en koppling mellan gymnastik och geografi för studerande
- Träna praktiska friluftsfärdigheter tillsammans för att utveckla samarbetsförmågan och stärka gruppdynamiken

Centralt innehåll

Kursen bestod av förberedande lektioner före resan till Pyhä-Luosto nationalpark där studerande fick grundläggande kunskap som behövdes inför vandringen: nödvändiga friluftsfärdigheter, säkerhet och första hjälpen.

Planeringen av kursen innebar ett omfattande samarbete mellan de ansvariga lärarna i gymnastik och geografi. Bokning av tåg, logi och transporter till Lappland var avgörande för att allt skulle fungera smidigt. Samplaneringen omfattade även upprättande av säkerhetsrutiner, fördelning av ansvar för olika moment, kommunikation med vårdnadshavare och studerande.

Resultat

Kursen fick positiv respons från studerande, som uppskattade kombinationen av teoretisk kunskap och praktisk erfarenhet. Många lyfte fram att de lärt sig nya färdigheter, utmanat sig själva och fått en djupare förståelse för fjällnaturen.

För lärarna var kursen ett inspirerande exempel på hur ämnesintegration kan skapa mer meningsfulla lärandemiljöer. Samarbetet mellan gymnastik och geografi visade sig vara en styrka. Att undervisa utomhus i en autentisk miljö gav en ny dimension till både geografi- och gymnastikundervisningen. Överlag var den samordnade undervisningen ett givande inslag då den möjliggjorde en bredare och mer mångsidig undervisning. Den praktiska integrationen av dessa ämnen gjorde att studerande kunde se kopplingar mellan teori och praktik på ett konkret sätt.

5. Stöd i inläarning

Mattaeftis (MA)

Matematik, stödundervisning med kompanjonlärarskap, Brändö gymnasium

Mattaeftis är ett årerkommande stödinitiativ i matematik som erbjuds till alla studerande vid Brändö gymnasium. Syftet är att skapa ett tillgängligt och tryggt utrymme där studerande kan få hjälp med matematik, arbeta med sina läxor eller förbereda sig inför prov eller förhör. Stödet genomförs i nära samarbete mellan två matematiklärare och ordnas regelbundet under läsåret på eftermiddagar. Med mattaeftis strävar skolan att främja både studerandes lärande och motivation.

Mål

- Att utveckla samarbetet mellan matematiklärare för att skapa en gemensam strategi för att stödja alla studerande.
- Att ge studerande ett strukturerat och kontinuerligt stöd i matematik, oavsett deras förkunskaper eller behov.
- Att erbjuda ett utrymme där studerande kan få individuell hjälp och arbeta i egen takt.

Vad gjordes?

Mattaeftis ordnades, handleddes och planerades av 2 matematiklärare på följande sätt:

- Regelbundna träffar på eftermiddagarna, en öppen stödlektion som alla studerande kunde ta del av när de behövde.
- Studerande kunde arbeta individuellt med sina läxor, ställa frågor till lärarna eller arbeta tillsammans i mindre grupper
- Matematiklärarna fanns tillgängliga för att ge stöd och förklara problem
- Mattaeftis erbjöd läxhjälp och problemlösning, därför uppmuntrades studerande att ta med sig uppgifter de behövde hjälp med.
- Fokus lades också på att hjälpa studerande inför prov med repetitioner av centrala moment.

Resultat

Mattaeftis har varit en värdefull insats för att främja lärande och studerandes välmående. Stödet som erbjudits har visat att det är viktigt att erbjuda flexibelt stöd som kan anpassas till olika behov. Matematiklärarna fann samarbetet inspirerande. Lärarna fick också en bättre förståelse för vilka områden som många studerande hade svårigheter med, vilket hjälpte dem att anpassa sin undervisning. Lärarna kunde också dela tips och strategier för att förbättra stödet för studerande.

6. Bilagor

S2 Svenska som andraspråk och litteratur - prepkursmaterial till studentprovet

Modellsvar till studentprovet

Lästips

Lässtrategier

Genom att använda olika sorters lässtrategier kan det hjälpa dig att bättre förstå texter du läser. Lässtrategier kan definieras som medvetna och målinriktade försök att påverka sitt arbete med att förstå den text man läser.

- **Memoreringsstrategier**, bidrar till en översikt av texten
 - anteckningar
 - markera nyckelord
 - läsa flera gånger
- **Fördjupningsstrategier**, bidrar till en djupare förståelse
 - Aktivera bakgrundskunskaper - vad vet du om ämnet sedan tidigare?
 - Förutsäga - vad tror du att texten kommer att ta upp?
 - Närläsning - läs texten noggrant ord för ord
 - Visualisera - visualisera innehållet i texten t.ex. genom bilder eller symboler
- **Kontrollstrategier**
 - Vad behöver jag veta? Vilka frågor finns ställda till texten? Vad är det jag ska leta efter?
 - Klargöra - reda ut oklarheter i en text. Vad betyder svåra ord och/eller uttryck? Tänk kontext.
 - Ställ egna frågor till texten för att öka förståelsen. Det kan handla om vem, när, var, vad, varför.

Skrivprocessen

Skrivprocessen kan kort delas in i sju olika steg.

1. Analysera uppgiften
2. Samla material
3. Disponera
4. Skriv
5. Kontrolläsning och korrektur
6. Respons
7. Bearbetning

Under själva provtillfället får du inte respons på det du skriver, och därför är det viktigt att du tar till dig av den respons du fått på tidigare skrivuppgifter. Börja gärna med att göra en checklista för dig själv utifrån den respons du fått. Försök vara så tydlig och konkret som möjligt.

8. Analysera uppgiften

- Vad vill du säga med din text?
- Vilken är genren och vad är syftet med din text?
- Vad ska din text handla om?

9. Samla material

- Vilka förkunskaper har du?
- Bekanta dig med materialet ifall uppgiften kräver det
- Vad vill du lyfta fram ur materialet?
- Repetera också hur du hänvisar till materialet

10. Disponera - gör en plan för hur du ska skriva

- Granska dina anteckningar - finns det något du kommer att lämna bort?
- I vilken ordning tar du upp de saker du tänkt berätta?
- Hur inleder du och hur avslutar du? Tänk på att inledning och avslutning ska hänga ihop
- Ge din text en arbetsrubrik

11. Skriv

- Anteckningarna och dispositionen ska nu förvandlas till löpande text
- Dela in din text i stycken, var noggrann med övergångarna mellan styckena
- Använd ditt bästa och mest varierande språk
- Kom ihåg rubrik

12. Kontrolläsning och korrektur

- Låt din text vila en stund då du tycker att du är klar. Läs sedan igenom den långsamt och noggrant och fundera på följande frågor
- Fick du med allt viktigt?
- Finns det något överflödigt? Stryk det i så fall.
- Är dispositionen tydlig? Fungerar övergångarna mellan styckena? Är det klart för läsaren vad du vill säga med din text?
- Hänger inledningen och avslutningen ihop?
- Är hänvisningarna korrekta?
- Hänger rubriken ihop med texten?
- Är språket korrekt och begripligt?

Ordförråd, idiomatiska uttryck och stilnivå

I studentprovet i svenska som andraspråk och litteratur förutsätts du skriva med ditt bästa språk. Språket bedöms specifikt i de två skrivuppgifterna, men ett gott språk hjälper dig i alla provdelar.

Idiomatiska uttryck är en fast fras eller uttryck som inte kan förstås bara genom att tolka de enskilda orden bokstavligt utan de har fått en förskjuten betydelse. Idiomatiska uttryck kan vara utmanande eftersom deras betydelse inte alltid kan härledas direkt från de ord som ingår i uttrycket. Genom att använda olika idiomatiska uttryck korrekt visar du på ett varierat och nyansrikt språk.

Lista på olika idiomatiska uttryck enligt olika teman, förklaringar och exempelmeningar.

Uttryck	Förklaring	Exempelmening
Tema: Vatten		
Ha is i magen	Förmåga att hålla sig lugn vid stressiga situationer.	Under finalen visade målvakten att han hade is i magen.
Rinna ut i sanden	En plan, ett projekt eller något motsvarande som inte blev av.	Vi hade planerat att träffas under helgen, men det rann ut i sanden.
Att vara som fisken i vattnet	En person som trivs väldigt bra i en viss miljö eller i en viss situation.	Hon är som fisken i vattnet när hon uppträder inför slutsålda arenor.
Som en droppe i havet	Används för att beskriva något litet eller obetydligt i ett större sammanhang.	Min insats känns som en droppe i havet, men varje bidrag räknas.
Kasta vatten på en gås	Beskriver en situation där en person inte påverkas av förbättringsförslag eller kritik.	Jag försökte ge honom råd inför nästa intervju, men det var som att kasta vatten på en gås.

Orden forsar ur munnen	En person som pratar väldigt snabbt och intensivt, ofta utan pauser.	När hon blir upprörd forsar orden ur munnen på henne.
Tema: Växter och natur		
Darra som ett asplöv	Beskriver en situation där någon darrar av rädsla.	Jag kunde inte dölja min rädsla, utan darrade som ett asplöv.
Skina som en sol	Någon som ser väldigt glad, nöjd eller lycklig ut.	Han sken som en sol när han fick höra de goda nyheterna.
Efter regn kommer solsken	Hoppfullt och tröstande uttryck om att efter svåra eller jobbiga tider kommer bättre stunder.	Jag vet att du har det tufft nu, men kom ihåg att efter regn kommer solsken.
Slå rot	Ordentligt etablera sig på en plats eller i en situation.	Deras företag har verkligen slagit rot på marknaden, och är nu ett av de största.
Växa som ogräs	När något växer eller ökar i volym i en snabb, ofta okontrollerad, takt.	De olagliga nedladdningarna växer som ogräs.
Gräset är inte grönare på andra sidan staketet	Beskriver en situation där man tror eller tycker att det någon annan har är bättre, men det är nödvändigtvis inte så.	Jag trodde att det nya jobbet skulle vara bättre, men nu inser jag att gräset inte är grönare på andra sidan staketet.
Tema: Djur		
Arg som ett bi	Att snabbt bli väldigt arg och upprörd	Barnet blev argt som ett bi när föräldern tog bort leksaken.
Gå som katten kring het gröt	Att undvika att prata om ett ämne eller att direkt svara på en fråga. Ofta på grund av osäkerhet eller rädsla för att säga det man tycker.	Jag märker att du går som katten kring het gröt när jag frågar om ditt förhållande.
Ha fjärilar i magen	Att känna sig nervös eller spänd inför något, som ofta känns fysiskt i magen.	Jag fick fjärilar i magen då jag tänkte på vem jag skulle få träffa imorgon.
Fågelvägen	Den kortaste vägen på kartan från en punkt till en annan.	Fågelvägen är det bara några kilometer mellan våra hus, men det tar över 15 minuter att köra.
Väck inte den björn som sover	Att inte störa eller provocera någon, eftersom det kan leda till större problem.	Det lönar sig inte att ta upp det med henne just nu, väck inte den björn som sover.
Krokodiltårar	Någon gråter eller visar sorg på falska grunder, för att manipulera eller verka oskyldig.	De sa att de var ledsna för det de hade gjort, men alla såg att det bara var krokodiltårar.
Tema: Vardagliga ting och företeelser		
Slå huvudet på spiken	Att säga eller göra något som är träffsäkert och ofta för att lösa ett	När du sa att vi behöver mera tid och mindre tjafs slog du verkligen

	problem eller ge ett korrekt svar.	huvudet på spiken!
Klart som korvspad	Något som är väldigt tydligt, lätt att förstå eller uppenbart.	Det var klart som korvspad vilka som skulle vinna matchen.
Ha skinn på näsan	Någon är självsäker, modig och tuff och står upp för sig själv, ofta i svåra eller utmanande situationer.	Hon hade verkligen skinn på näsan, hon vågade stå emot chefen och försvarade sin idé.
Ta det med en nypa salt	När man vill visa att något inte nödvändigtvis är helt sant eller pålitligt och att man ska vara försiktig med att acceptera det som fakta.	Han påstår att han kan springa ett maraton på två timmar, men jag tar det med en nypa salt - han brukar överdriva.
Tappa hakan	Att bli väldigt förvånad, chockad eller imponerad.	Jag tappade hakan när jag såg byxornas prislapp!
Dra sitt strå till stacken	Bidra med sin andel för att lösa ett problem eller nå ett mål.	Alla måste dra sitt strå till stacken så att vi blir klara i tid.

Stilnivå handlar om att hitta den rätta stilen för just den text du ska skriva. I skolsammanhang förutsätts du skriva ett formellt språk vilket bland annat betyder att du ska

- Undvika slang och talspråk (skriv inte dom utan de/dem)
- Undvika förkortningar (skriv inte osv., mm. eller liknande utan skriv ut orden)
- Fullständiga meningar
- Använda ett varierat vokabulär
 - Undvik upprepningar
 - Använd synonymer

Ditt **ordförråd** utvecklas ju mer du använder språket, i det här fallet svenskan. Att läsa är bland det effektivaste sättet att utveckla sitt språk och ordförråd, och det vet du säkert redan. Men det finns också andra knep att ta till.

Många använder ord från andra språk speciellt när de talar med andra människor, men utmana dig själv att hålla dig till svenskan, också då du inte genast kommer på ordet du söker efter. Kan du förklara det på ett annat sätt? Kan du tillsammans med den du pratar med komma på det svenska ordet?

I det bifogade bingo-dokumentet finns flera olika uppgifter och utmaningar som stöder din svenska. Utmana dig själv!

Bingo för att stärka svenskan

Läs nyhetsartiklar i en dagstidning under en veckas tid	Lyssna på en podd på svenska som behandlar ett samhälls-fenomen	Läs en populär-vetenskaplig bok	Titta på Yle 5 Nyheter under en veckas tid	Läs en novell
Diskutera en ställnings-tagande text med en vän	Titta på en svenskspråkig film	Läs en svenskspråkig biografi	Titta på en svenskspråkig film	Läs fem debatt-artiklar på svenska
Läs en svenskspråkig deckare	Skriv dikter på svenska där du vill förmedla olika sorters känslor	Titta på en svenskspråkig film	Lyssna på en svenskspråkig ljudbok	Läs en längre text på svenska högt
Lyssna på svensk musik	Titta på ett svenskspråkigt aktualitets-program	Skriv dagbok på svenska under en veckas tid	Läs svenskspråkiga sportartiklar under en veckas tid	Titta på en svenskspråkig TV-serie
Skriv upp fem nya svenska ord varje dag i en veckas tid	Lyssna på Yle Vegas nyheter under en veckas tid	Läs artiklar på svt.se	Spela ett sällskapsspel på svenska (f.ex. Alias eller Charader)	Börja följa två nya mediehus på svenska